

نام درس: پرستاری و بهداشت مادران و نوزادان

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

تعداد ساعت: 51

مقطع: کارشناسی

دروس پیشیناز: -

شرح درس: این درس بر پی ریزی یک جامعه سالم و بر موازین اسلام استوار است. بر این اساس مفاهیم بهداشت مادران و نوزادان قلمرو فعالیت مادر و کودک، سلامت زن بعنوان یک اولویت در ارائه مراقبتهای بهداشتی اولیه با توجه به استراتژی های سازمان بهداشت جهانی، اهمیت آموزش در تامین، حفظ و ارتقاء سلامت مادران و نوزادان و پیشگیری از عوارض نا مطلوب در دوران بلوغ بارداری و زایمان و یائسگی شرح داده می شوند.

هدف کلی: هدف این درس پی ریزی یک جامعه سالم و بر موازین اسلام استوار می باشد. بر این اساس مفاهیم بهداشت مادران و نوزادان قلمرو فعالیت مادر و کودک، سلامت زن بعنوان یک اولویت در ارائه مراقبتهای بهداشتی اولیه با توجه به استراتژی های سازمان بهداشت جهانی، اهمیت آموزش در تامین، حفظ و ارتقاء سلامت مادران و نوزادان و پیشگیری از عوارض نا مطلوب در دوران بلوغ بارداری و زایمان و یائسگی شرح داده می شوند.

اهداف اختصاصی: در پایان دوره دانشجو قادر خواهد بود:

حیطه شناختی

1. اهداف و قلمرو فعالیت پرستاری بهداشت مادران و نوزادان را تعریف کند.
2. نظام ارائه خدمات بهداشت مادران و نوزادان را توضیح دهد و عوامل موثر بر آن و شاخص های مهم حیاتی در بهداشت مادران و نوزادان را توصیف نماید. (میزان های تولد و مرگ و میر مادر و نوزاد)
3. در مورد قوانین موجود در مورد بیماران بحث کند.
4. پنج مرحله فرآیند پرستاری را فهرست کند.
5. در مورد چگونگی تاثیر فرهنگ بر مراقبت از بیمار در طی تولد بحث کند.
6. تفکر انتقادی را در پرستاری بهداشت مادران و نوزادان بکار گیرد.
7. خانواده را تعریف کرده ویژگی های چهار نوع خانواده را با هم مقایسه کند.
8. اهمیت سلامت زن در جامعه را توضیح داده و نظر اسلام نسبت به سلامت زن را شرح دهد.
9. اعضای دستگاه تناسلی داخلی و خارجی زن را نام برده و توضیح دهد.
10. چرخه های قاعدگی و تخمک گذاری را توصیف کند.
11. در مورد باروری و لقاح در انسان توضیح دهد.
12. در مورد رشد و تکامل جنین بحث کند.
13. رشد و تکامل و وظیفه جفت را توضیح دهد.
14. گردش خون دوره جنینی را با پس از زایمان مقایسه کند.
15. وظایف مایع آمنیوتیک و بند ناف را فهرست کند.
16. واژه های موجود در بارداری را تعریف کند.
17. تاریخ مورد نظر زایمان و سن حاملگی را محاسبه کند.
18. تفاوت بین علائم احتمالی، فرضی و قطعی را برشمارد.
19. تغییرات فیزیولوژیک در بارداری را توضیح دهد. (گوارش، ادراری، پوست، گردش خون، دستگاه تناسلی و.....)
20. تغییرات روانی در بارداری را توضیح دهد.
21. تکامل وظایف مادری در حاملگی را توضیح دهد.

۲۲. در مورد مراقبتهای ارائه شده در طی بارداری توضیح دهد.(اولین ویزیت و ویزیت های بارداری متوالی)
۲۳. علل ناراحتی های رایج در هنگام بارداری را توضیح دهد و روش مناسب تسکین آن را بیان کند.
۲۴. تغییرات رژیم غذایی در دوران بارداری را شرح دهد.
۲۵. در مورد مزایا و محدودیت های واکسیناسیون طی بارداری بحث کند.
۲۶. در مورد الگوی تنفسی در لیبر و زایمان توضیح دهد.
۲۷. در مورد ورزش برای افزایش مقاومت و کشش عضلانی جهت آماده سازی تولد کودک توضیح دهد.
۲۸. خطرات مصرف دارو و در معرض اشعه ایکس قرار گرفتن وسیگار و مواد مخدر را بیان کند.
۲۹. روشهای ارزیابی سلامت جنین حین بارداری را توضیح دهد(سونوگرافی، آمنیوسنتز، نمونه گیری از پرزهای کوریونی، بیوفیزیکیال پروفایل، NST ، مانیتورینگ داخلی و خارجی)
۳۰. الگوهای نامطمئن قلب جنین را توصیف کند.
۳۱. هدف از انجام آمنیوفیوژن را بیان کند.
۳۲. اهمیت ژنتیک در بهداشت مادران و نوزادان را توضیح دهد.
۳۳. اختلالات کروموزومی و ژنی را نام برده و نحوه تشخیص آن را توصیف کند.
۳۴. مشاوره ژنتیک را شرح داده و نقش پرستار در این مورد را بیان کند.
۳۵. استخوانها، درزها و فونتانل های سر جنین را تشریح کند.
۳۶. دیلاتاسیون ، افسمان، وضع، قواره، قرار ایستگاه و نمایش جنین را توضیح دهد و روشهای تشخیص آن را توضیح دهد.
۳۷. استخوانهای لگن را نام برده و انواع لگن و اقطار آن را توصیف کند.
۳۸. نحوه پلویمتری را شرح دهد.
۳۹. تئوریهای مربوط به شروع زایمان را توضیح دهد.
۴۰. مکانیسم زایمان طبیعی را به ترتیب وقوع فهرست کند.
۴۱. سه ویژگی بارز انقباضات زایمانی را فهرست کند.
۴۲. تفاوت بین زایمان حقیقی و کاذب را بیان کند.
۴۳. چهار مرحله زایمان را تعریف کند.
۴۴. تغییرات فیزیولوژیک و مراقبتهای پرستاری حین زایمان را توصیف کند.
۴۵. اهمیت حمایت روانی در طی زایمان را بیان کند.
۴۶. علل در زایمان را فهرست کند.
۴۷. روش های کاهش درد غیر دارویی و دارویی را نام برده و در هر مورد مختصراً توضیح دهد.
۴۸. دوره نقاهت پس از زایمان را تعریف کند.
۴۹. تغییرات فیزیولوژیک و مراقبتهای پرستاری پس از زایمان را توصیف کند.
۵۰. اندوه پس از زایمان را شرح دهد.
۵۱. روش های سازگاری خانواده با تولد نوزاد را توصیف کند.
۵۲. والدی را تعریف کرده و عوامل موثر بر رفتار والدی را نام ببرد.
۵۳. نوزاد طبیعی و مشخصات فیزیکی او را توصیف کند.
۵۴. فیزیولوژی نوزاد طبیعی را شرح دهد.
۵۵. مراقبتهای نوزاد بلافاصله بعد از تولد در اتاق زایمان را شرح دهد.
۵۶. معاینه فیزیکی و رفلکسهای نوزاد را توضیح دهد.
۵۷. مراقبتهای نوزاد در اتاق نوزادان و در منزل را شرح دهد.
۵۸. فیزیولوژی و آناتومی پستان را توضیح دهد.
۵۹. مشخصات شیر مادر را شرح داده و مزایای تغذیه با شیر مادر را برشمارد.
۶۰. توجهات پرستاری و آموزشهای لازم برای شیردهی را توضیح دهد.
۶۱. تغذیه مصنوعی و انواع شیر مصنوعی را توضیح دهد.
۶۲. موارد منع سیر دهی را برشمارد.

- ۶۳. چگونگی قطع شیر دهی را توضیح دهد.
- ۶۴. تنظیم خانواده را تعریف کرده و تاریخچه و اهداف آن را تشریح کند.
- ۶۵. انواع روشهای پیشگیری را نام برده و در مورد مکانیسم اثر، عوارض، طرز استفاده و موارد منع استفاده هر یک توضیح دهد.
- ۶۶. نقش پرستار را در مشاوره تنظیم خانواده و آموزش به مددجو شرح دهد.
- ۶۷. روشهای پیشگیری از بارداری اضطراری را توضیح دهد.
- ۶۸. نحوه ارزشیابی برنامه های تنظیم خانواده را توضیح دهد.

تذکر: مطالعه بعضی مطالب را میتوان با دادن Hand out ویا معرفی منابع به عهده دانشجو است (Self study).

حیطه نگرشی

- ۶۹. در هنگام تدریس به درس توجه داشته باشد و با دقت گوش دهد.
- ۷۰. در مباحث مطرح شده مشارکت داشته باشد.
- ۷۱. در مورد موضوع مطرح شده اظهار نظر کند.

حیطه مهارتی

- ۱. آناتومی دستگاه تناسلی زن را بر روی مولاژ بطور کامل توضیح دهد.
- ۲. مکانیسم زایمان طبیعی را بطور صحیح بر روی مولاژ انجام دهد.
- ۳. استخوانهای لگن را بر روی مولاژ توضیح دهد.

فعالیت استاد: حضور و غیاب - ارائه قوانین و مقررات کلاس - پرسش های حین درس - تکالیف ارجاعی برای دانشجویان در خارج از کلاس - طرح سوالات - برگزاری امتحان میان ترم و پایان ترم

شیوه تدریس: سخنرانی ، پرسش و پاسخ و بحثهای گروهی در راستای عناوین درسی

وسایل کمک آموزشی: تخته سفید- ویدئو پروژکتور

فعالیت دانشجو: -حضور منظم و به موقع در کلاس

- ۲- شرکت فعال در مباحث درسی
- ۳- مطالعه منابع معرفی شده
- ۴- شرکت در امتحان در تاریخ مقرر و کسب حداقل نمره تعیین شده
- ۵- ترجمه متون انگلیسی بر اساس سرفصل درس

تکالیف دانشجو: پاسخ به سوالات طرح شده توسط مدرس - ارائه مطالب مرتبط با سرفصل در کلاس بصورت فردی یا گروهی

ردیف	فعالیت	نمره
۱	حضور و غیاب	۱ نمره
۲	حضور فعال در کلاس درس	۰/۵ نمره
۳	ارائه تکلیف	۰/۵ نمره
۴	آزمون میان ترم (کتبی)	۴ نمره
۵	آزمون پایان ترم	۱۴ نمره
	مجموع نمره	۲۰

توضیحات:

جدول زمانبندی درس

ردیف	رئوس مطالب
۱	آناتومی و فیزیولوژی دستگاه تناسلی زن و پستان
۲	مراحل لقاح- تقسیم تخم- تکامل جفت و اعمال مربوطه رشد و تکامل جنین
۳	گردش خون جنین - وظایف مایع آمنیون و بند ناف
۴	تعریف واژه ها تشخیص حاملگی (علائم احتمال فرضی و قطعی) - روش محاسبه تاریخ زایمان و طول بارداری
۵	تغییرات فیزیولوژیک دوران بارداری
۶	تکامل و وظایف مادری در حاملگی - مراقبتهای دوران بارداری - ناراحتی های جزئی دوران بارداری- تغییرات رژیم غذایی
۷	واکسیناسیون
۸	ورزش والگوی تنفسی در بارداری- روشهای بررسی سلامت جنین
۹	ژنتیک و مشاوره ژنتیکی- تغذیه ی دوران بارداری
۱۰	آناتومی سر جنین تعریف وضع قواره قرار نمایش و آنگاژمان و...
۱۱	انواع لگن- اقطار لگن- نحوه پلویمتری
۱۲	مکانیسم زایمان
۱۳	تئوریهای مربوط به زایمان، علائم(حقیقی و کاذب) و مراحل زایمان
۱۴	تغییرات فیزیولوژیک حین زایمان و مراقبتهای پرستاری مربوطه
۱۵	روشهای کاهش درد
۱۶	روشهای مختلف کاهش درد غیر دارویی و دارویی
۱۷	دوره نقاهت و تغییرات فیزیولوژیک بعد از زایمان و مراقبتهای پرستاری مربوطه
۱۸	نوزاد طبیعی و مشخصات فیزیولوژیک نوزاد
۱۹	معاینات، رفلکسها، مراقبتهای نوزاد در اتاق زایمان و بعد از آن - تغذیه با شیر مادر
۲۰	تنظیم خانواده
۲۱	امتحان پایان ترم

منابع اصلی درسی:

- 1.Leifer, G. Introduction to Maternity and pediatric nursing: Elsevier.
- 2.Lowdermilk, D.L.,Cashon,M.,Perry, SE.,Alden,K.,Olshansky,E. Maternity and Women's Health Care-e-book: Elsevier Health Sciences.
- 3.Murray,S.S.,Mckinney,E., Gorrie, T.M., Holub,K.,Jones,R. Foundations of MaternalNeoborn and Womens Health nursing:Elsevier.

منابع پیشنهادی جهت مطالعه بیشتر:

- پرستاری مادران و زنان .مترجم فدایی- گلی- فیروزه
- پرستاری و بهداشت مادران ونوزادان لیفر، ترجمه مهناز شوق